

samen

Advies & Control

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Participatieraad Zwolle
T.a.v. Voorzitter Participatieraad Zwolle

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
DT.Mulder@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Behandeld door Dick Mulder, Marc Stevens

Datum 6 december 2017

Onderwerp Advies op Rapport Rekenkamercommissie Van exclusief
beleid naar exclusieve aandacht en reactie van het College

Geachte mevrouw Madarun,

Met waardering hebben wij kennisgenomen van uw advies op het rapport van de Rekenkamercommissie "Van exclusief beleid naar exclusieve aandacht" en reactie van het College op dat rapport.

Het integratievraagstuk is immers een actueel onderwerp in Nederland. Niet alleen door de toegenomen instroom van vluchtelingen en asielzoekers de afgelopen jaren. Ook het samenwonen en -leven van Nederlanders met diverse achtergronden vergt permanente aandacht in/van onze samenleving. De rol van de overheid binnen het integratiedomein en de opzet van het Nederlandse integratiebeleid zijn de afgelopen 20 jaar veranderd. Met als belangrijke ontwikkeling de toenemende mate van verantwoordelijkheid van migranten voor de eigen integratie. Een landelijk ingezette kentering met diverse lokale uitwerkingen. Centraal stond de overgang van specifiek doelgroepenbeleid naar een generiek (inclusief) beleid. Ook in Zwolle heeft zich een dergelijke transitie voorgedaan, met als basis het gemeentelijke visiedocument "Van exclusief naar inclusief beleid" (eind 2011). We zien het rapport van de Rekenkamercommissie en uw reactie als het begin van een proces om deze zoektocht samen verder vorm te geven.

U heeft rechtstreeks gereageerd naar de Rekenkamercommissie op het rapport "Van exclusief beleid naar exclusieve aandacht". Met deze brief willen wij reageren op uw advies over de reactie van het College op het Rekenkamerrapport. Voor de duidelijkheid en leesbaarheid herhalen en nummeren wij uw adviespunt waarna wij deze van een antwoord voorzien.

1. *Het valt ons op dat in uw reactie op het Rapport van de Rekenkamercommissie de nadruk ligt op de groep statushouders. Het lijkt ons logischer dat de hele groep van Zwollenaren met een niet-Westerse achtergrond aandacht krijgt.*

De reactie van het college is geschreven vanuit de insteek van de gehele groep: bestaande en nieuwe Zwollenaren. We hebben de groep statushouders uitgelicht omdat

er recent voor deze groep een specifieke “aanpak” is ontwikkeld. Uitgangspunt van inclusief beleid is dat iedere inwoner van Zwolle met een hulpvraag, voor zover deze hulpvraag binnen het eigen sociale netwerk niet beantwoord kan worden, passende ondersteuning krijgt.

Voor statushouders die relatief kort in Zwolle wonen ligt dat anders. In de meeste gevallen is er (nog) geen sprake van een sociaal netwerk en ligt het daarom voor de hand bijzondere aandacht voor deze nieuwe Zwollenaren te hebben en hen actief te begeleiden bij hun integratie en te ondersteunen bij hun hulpvraag.

2. *Op bladzijde 2 schrijft u dat er in Zwolle verscheidene individuen en groepen inwoners zijn die bijzondere aandacht, zorg en ondersteuning nodig hebben om volwaardig te kunnen participeren. We vinden de gekozen insteek hier niet de goede: het gaat niet om extra aandacht, maar om andere aandacht. Er moet een specifieke benadering komen. Het is de taak van de gemeente er voor te zorgen dat mensen meedoen en bereikt worden.*

Wij zijn het eens met de door u gekozen bewoordingen en zullen deze voortaan hanteren. De intentie achter de woorden blijft echter hetzelfde.

3. *In de eerste alinea op pagina 4 schrijft u dat binnen de gemeentelijke organisatie omgevingsbewustzijn nodig is en een goede onderlinge afstemming en nauwe samenwerking tussen beleid en uitvoering om signalen van inwoners snel af te wegen. We zijn het eens met die constatering maar vragen ons tegelijkertijd af of de goede vraag wel wordt gehoord. De Participatieraad is van mening dat er een verdieping nodig is om helder te krijgen hoe het bij andere culturen werkt. Dit kan door leden van doelgroep binnen de gemeente werkzaam te hebben maar ook door het aanstellen van een cultureel antropoloog. We adviseren u ook ervaringsdeskundigen met een stevig netwerk binnen de eigen groep te betrekken. Daarnaast is een stevig scholingstraject van medewerkers nodig. Ook hier is de doelgroep niet alleen statushouders, maar alle mensen met een migratieachtergrond.*

De gemeente Zwolle streeft bij haar werving- en selectiebeleid naar een personeelsbestand welke een brede afspiegeling van de samenleving vormt. We kijken goed naar de noodzakelijke competenties van onze medewerkers, aansluitend bij de maatschappelijke vraagstukken van onze inwoners in de stad. Diversiteit is een aandachtspunt binnen de gemeentelijke organisatie. Te denken valt aan de afdelingen met veel contacten met inwoners (Inkomensondersteuning, SWT en WRA) en beleidsafdelingen zoals Maatschappelijke Ontwikkeling. Ook ten aanzien van deze afdelingen streven we naar meer diversiteit in vaardigheden en achtergronden. Maar ook de scholing die wij medewerkers bieden en de intervisie gesprekken tussen medewerkers dragen bij aan het vergroten van kennis over de verschillende ‘doelgroepen’ in onze stad. Tenslotte sturen we op diversiteit bij onze (gesubsidieerde) partners in de stad zodat alle inwoners van Zwolle gehoord en begrepen worden.

4. *Ook op bladzijde 4 geeft u aan dat er meerdere partijen betrokken zijn bij de inburgering en het inclusief beleid en dat de gemeente niet alles zelf moet willen doen. De Participatieraad is wel van mening dat de gemeente een bijzondere positie heeft in het geheel en uiteindelijk verantwoordelijk is voor een goede inburgering van mensen met een niet-Westerse achtergrond in de Zwolse samenleving. Statushouders zijn en blijven Zwollenaren en dus vallen ze onder de verantwoordelijkheid van de gemeente: het zijn onze inwoners.*

De Zwolse samenleving is als geheel verantwoordelijk voor de integratie van nieuwe Zwollenaren. De gemeente vervult daarbij een belangrijke schakel in het Zwolse netwerk rondom inclusief beleid. We nemen hierin onze verantwoordelijkheid, door in de ondersteuning en begeleiding van bestaande en nieuwe inwoners met een migratieachtergrond samen te werken met diverse betrokken en geëquipeerde partners. In juridisch-technische zin zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk voor hun inburgering en het behalen van hun inburgeringsdiploma. Gemeenten spelen hier sinds de inburgeringswet 2013 geen rol in. Ondanks deze juridisch-technische context voelen we ons verantwoordelijk voor de integratie van statushouders en bestaande Zwollenaren. Mede op basis van het voorgenomen beleid wat is opgenomen in het regeerakkoord, zoeken we naar mogelijkheden om de integratie van mensen met een niet-Westerse achtergrond te ondersteunen. Bijvoorbeeld door de ontwikkeling van taal en leer-werk trajecten.

5. *Op bladzijde 5 geeft u aan nog meer te willen inzetten op uw wijkgerichte en wijkspecifieke aanpak. We constateren dat deze aanpak zich vooral concentreert op de wijken Holtenbroek en Dieze. We adviseren u deze aanpak breder in te zetten; ook in andere wijken wonen mensen met een niet-Westerse achtergrond. Het gaat bij het integratiebeleid niet om de inzet van enkele projecten, maar om een structureel en duurzaam beleid. En om 'omgekeerde' integratie: die van autochtonen in een multiculturele samenleving.*

Wij zijn het met u eens dat concentratie op de wijken Holtenbroek en Dieze te beperkt is. Wij richten ons beleid (en de uitvoering) daarom ook op andere wijken en stadsdelen waar mensen wonen met een niet-Westerse achtergrond.

De keuze voor structureel beleid of de inzet van projecten is afhankelijk van verschillende factoren. In de meeste gevallen wordt beleid eerst in een projectvorm ontwikkeld en uitgevoerd. Er worden voor de uitvoering van een project extra middelen geregeld, is er een projectleider aangesteld en wordt er tijdens en na het project gemonitord en geëvalueerd samen met betrokken partijen. Indien het project positief is geëvalueerd wordt overwogen om het project als regulier beleid in te bedden.

6. *U stelt dat de SWT's te blank zijn. De Participatieraad vraagt zich daarbij tevens af of Zwollenaren met een niet-Westerse achtergrond überhaupt het SWT wel weten te vinden. Zij zoeken bij problemen eerst een oplossing binnen de informele zorg, in eigen kring.*

Volledigheidshalve is het de Rekenkamercommissie die constateert dat de SWT's te blank zijn en niet het college.

We hebben eerder onze in reactie aangegeven diversiteit als een ontwikkel/aandachtspunt te zien. Het in eerste instantie zoeken naar oplossingen voor

problemen binnen de informele zorg in eigen kring, is één van de grondbeginselen van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Wij dragen dit uit in ons beleid. We vinden het zorgelijk dat, indien geen oplossing binnen de informele zorg gevonden kan worden, er ondanks de in basis toereikende infrastructuur signalen zijn dat nog niet alle zorgbehoevende inwoners met een migratieachtergrond het Sociaal Wijkteam bereiken of benaderen. Deze inwoners ervaren op enigerlei wijze een drempel om de stap te zetten richting het Sociaal Wijkteam en daaraan gekoppelde netwerk van zorg en ondersteuning. Dit vormt voor ons aanleiding om in de volle breedte het gesprek aan te gaan over hoe we deze mensen toch in contact brengen met passende zorg en ondersteuning. We willen op wijkniveau overleg organiseren tussen onder andere wijkmanagement, Sociaal Wijkteam, politie en opbouwwerk om te bespreken wat er in de wijk speelt op dit vlak, hoe we onze “voelsprietten in de wijk” organiseren en verbinden en over hoe we drempels kunnen slechten.

In de praktijk merken wij dat de Sociale Wijkteams over het algemeen goed lijken te worden gevonden door groepen met een niet-Westerse achtergrond. Ook het spreekuur van de Sociaal Raadslieden en Op Orde (ondersteuning bij thuisadministratie en beginnende schulden) wordt goed bezocht door deze groepen.

7. *Op bladzijde 18 van het rapport van de Rekenkamercommissie wordt gepleit voor meer Jip en Janneke taal. We adviseren u als u dit overneemt niet te kiezen voor Jip en Janneke taal maar voor taal toegespitst op het niveau van de doelgroep.*

Wij nemen deze aanbeveling graag van u over. Overigens spreken wij zelf liever over ‘voor iedereen begrijpelijke taal’.

8. *Op dit moment bestaat de groep bezoekvrouwen uit Iraanse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse vrouwen. We adviseren u deze groep breder te maken en bij te scholen. Bij de groep Marokkanen geven we u in overweging naast vrouwen ook mannen in te zetten.*

Wij nemen uw advies om de groep bezoekvrouwen te verbreden en bij te scholen graag van u over. Wij gaan hierover met onze welzijnspartners en bezoekvrouwen in gesprek en nemen daarbij de suggestie mee om mannen op vergelijkbare wijze in te zetten.

9. *Op bladzijde 6 schrijft u over het tweejaarlijkse Buurt voor Buurt onderzoek voor het verkrijgen van sturingsinformatie. Wordt er bij dit onderzoek ook gekeken of alle groepen en met name Zwollenaren met een niet-Westerse achtergrond meedoen? De digitale methode is niet voor alle doelgroepen geschikt. Monitoring zou er ook moeten komen op de deelname aan voorliggende voorzieningen WMO. Kunt u inzichtelijk maken hoeveel inwoners met een etnische achtergrond gebruik maken van deze voorzieningen? We krijgen signalen dat bijvoorbeeld de doelgroep ouderen met een niet-Westerse achtergrond ondervertegenwoordigd is bij diverse (zorg)voorzieningen.*

Wij mogen bij de respons op onderzoeken en de mate van gebruik van voorzieningen niet monitoren op etniciteit of Westerse/ niet-Westerse achtergrond. Dit is vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens. We zien echter wel de resultaten van het onderzoek op buurtniveau en we weten ook waar de meeste mensen met een niet-

Westerse achtergrond in onze stad wonen. We zien dat er diverse mensen met niet-westerse achtergrond het SWT weten te vinden. Maar, tegelijkertijd zien we ook dat een deel van mensen dit nog niet lukt.

Om verschillende redenen nemen mensen al dan niet deel aan een onderzoek. Daarbij spelen bij een online onderzoek digitale vaardigheden een rol maar ook taal is een belemmering om aan een onderzoek deel te nemen. Daarom bestaat naast de mogelijkheid de vragenlijst digitaal in te vullen ook de mogelijkheid om dat te doen met een papieren formulier. Daarnaast wordt er (zeker als we zien dat in een buurt de respons achter blijft) gewerkt met enquêteurs.

Overigens baseren we ons beleid voor een deel op het Buurt voor Buurt onderzoek.

Wat we ophalen uit de stad in gesprekken, ervaringen van instellingen en de terugkoppeling uit de sociale wijkteams is daarbij minstens zo belangrijk.

U benoemt specifiek de doelgroep ouderen met een niet-Westerse achtergrond. In de aanbesteding voor dagbesteding zal specifiek aandacht bij partijen gevraagd worden voor de groep (dementerende) niet-Westerse ouderen zodat ook voor hen een passend aanbod gecreëerd zal worden.

10. Op bladzijde 7 schrijft u dat het College het onderwerp integratie ziet als een College-brede verantwoordelijkheid. We vinden het jammer dat de uitwerking in de praktijk niet door het hele College uitgedragen wordt. Vandaar onze eerdere opmerking te gaan werken met een aandachtspuntenlijst bij elk College- of Raadsbesluit.

Daar waar integratie raakt aan de portefeuille van een wethouder is het de verantwoordelijkheid van het gehele College om daar uitvoering aan te geven. In de praktijk stelt zich 1 wethouder als eindverantwoordelijke wethouder op, in dit geval voor het onderwerp integratie.

Uw opmerking om te werken met een aandachtspuntenlijst vindt in de praktijk al plaats. Iedere schrijver van een nota voor College of Raad werkt met een algemene aandachtspuntenlijst. Deze aandachtspuntenlijst attendeert weliswaar niet specifiek op het onderwerp integratie maar toetst bijvoorbeeld of bij de totstandkoming van de nota alle relevante partijen betrokken zijn.

11. De multiculturele kennis en kunde die sommige medewerkers van het SWT bezitten, zou voor de totale stad ingezet moeten worden. Het is nu veelal gericht op Holtenbroek en Dieze.

Wij zijn ons er van bewust dat het delen van kennis en kunde binnen en tussen de sociale wijkteams belangrijk is, evenals het delen hiervan met andere organisaties in de stad. Dat geldt niet alleen voor het onderwerp integratie en participatie, maar is ook voor andere onderwerpen van belang zoals jeugdzorg, de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, etc. Daarom krijgen medewerkers regelmatig trainingen en intervisiebijeenkomsten waarbij uitwisseling van kennis en ervaring voorop staat.

12. We onderschrijven dat alle gemeentelijke afdelingen kennis van diversiteit moeten hebben. Dit geldt ook voor alle organisaties, instellingen en zorgaanbieders waarmee de gemeente op dit gebied mee samenwerkt.

Datum 6 december 2017

Ons kenmerk

Wij onderschrijven uw uitgangspunt over kennis van diversiteit voor alle gemeentelijke onderdelen en partners waarmee de gemeente op dit gebied samenwerkt. Binnen de ambtelijke organisatie en het Sociaal Wijkteam is blijvend aandacht voor de ontwikkeling van kennis en contacten in het veld. Dit om goed geïnformeerd te zijn en blijven over de wensen en noden van specifieke doelgroepen. Cultuursensitief werken gaat in dit kader meer aandacht krijgen, onder andere in het opleidingsprogramma van het sociaal wijkteam.

13. U zou gericht doelgroepen kunnen opzoeken via bestaande netwerken van kerken, moskeeën, groepseigen informele zorg enzovoort.

We hebben wijkmanagers, opbouwwerkers e.d. die wel degelijk hun contacten hebben met kerken, moskeeën en zelforganisaties. Via deze weg kunnen we, indien daartoe aanleiding is, specifieke doelgroepen opzoeken.

De gemeente Zwolle kent geen functionaris die regelmatig contacten onderhoudt met de door u genoemde instellingen. Een dergelijke functie sluit niet aan bij de visie op inclusief beleid.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

drs H.J. Meijer, burgemeester,

mr I. Geveke, secretaris